

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ НА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЯХ

Процеси глобалізації та децентралізації світової соціально-економічної системи як пріоритетний визначили напрям формування локальної економіки як рушію суспільного зростання. Активізація ролі органів місцевого самоврядування з позиції розвитку підприємництва, контролю, енергозбереження та підвищення стійкості територіальних громад є пріоритетними в умовах становлення національної системи продовольчої та економічної безпеки [1–3].

Міжкультурний та міжнаціональний обмін, посилення інформаційних потоків та, як наслідок, прозорість економіки та системи управління, в тому числі націлені на подолання існуючих асиметрій та диспропорцій розвитку, а також зниження антропогенного впливу на навколишнє середовище та вирішення соціальних проблем, породжених ринковою економікою. Громадські рухи щодо спільного використання ресурсів, їх відновлення та збереження для майбутніх поколінь, активізація інноваційно-інвестиційних процесів на якісно новій основі, пошук джерел відновлюваної енергії є відмінною характеристикою сучасного рівня менеджменту. Біомімікрія природних процесів в соціумі сприяє поширенню багатофункціонального підходу в управлінні, розвитку багатоукладності економіки, довгостроковій цільовій орієнтації вектору розвитку підприємств на соціально-екологічних засадах [4–6].

Креативна економіка, побудована на методології холізму (цілісності всього суцього у Всесвіті) на перше місце висунули родові та екологічні поселення як представницькі структури сучасності з позиції принципів розумної достатності, матеріального виробництва на рівні мінімальному та достатньому для постійного духовного зростання та партнерства є домінантами в суспільстві. Формуючи суспільство майбутнього мешканці родових поселень поряд з підприємствами сімейного типу створюють середовище відповідальності та партнерства як за власний бізнес, так і територію його функціонування [7–9]. Базовими цінностями керівників таких підприємницьких структур є світоглядна єдність та соціально-еколого-економічна значущість. Ідеологічно-світоглядна позиція передбачає здатність самостійно приймати рішення за відповідального ставлення до навколишнього середовища. Соціальна цінність передбачає спільне визначення завдань розвитку та спільну їх реалізацію з дотриманням прав людини. Екологічна складова розвитку визначає обмеження щодо негативним пивам на навколишнє середовище за одночасного примноження його ресурсного потенціалу та підвищення доступу майбутніх поколінь до чистих води, повітря, родючих ґрунтів. Економічна цінність, яка є наслідком, трьох попередніх складових

Побудована на засадах трансформації свідомості креативна економіка передбачає позитивне бачення майбутнього, в тому числі через становлення розумних громад (smart-community), примножуючи соціальний капітал громад, відчуття єдності (на протигагу технологіям конкуренції ринкового середовища). Економіка та добробут як нелінійні системи тяжіють до різноманіття, кооперації та, як наслідок, досягнення ефекту синергії у формі підвищення рівня здоров'я, самодостатності та саморозвитку. Посилення ролі університетів у формуванні цілісного мислення створює підґрунтя співпраці між містом та селом (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та мешканців об'єднаних територіальних громад). Поява біодинамічних підходів в управлінні виробничими процесами підприємств, ріст популярності органічної продукції ілюструє ціннісні орієнтації суспільства, які підприємець бере за основу своїх рішень у бізнесі. Розвиток пермакультури, ноосферної освіти, органічного дизайну формують якісно нову культуру споживання, заходячи відгук у політичній платформі багатьох партій. Диверсифікація виробництва на сільських територіях намітила тенденції до поширення несільськогосподарських видів діяльності, де малі підприємства мають більше гнучкість та мобільність. Стандартизація, каталогізація та валоризація (залучення місцевих виробників) як елементи системи державного моніторингу та контролю, посилюються у формі додаткових соціально-екологічних зобов'язань, які накладаються на підприємців з боку громад за одночасної підтримки ринку їх продукції.

Фестивалі, конкурси, виставки, ярмарки поряд з специфічними освітніми підходами сприяють обізнаності підприємців. Організація місцевого громадського самоврядування відіграє фундаментальну роль у встановленні зв'язків виробників продуктів з іншими учасниками харчової ланцюга, в тому числі з питань логістики, маркетингу та інтеграції підприємств у суспільне життя. Становлення локальних брендів підтримує місцевих виробників, одночасно накладаючи на них колективну відповідальність за всі прийняті управлінські рішення. В цьому відношенні підхід Slow Food (як антонім фаст-фуду) представляється моделлю, яка знижує імовірність зниження добробуту та забезпечує позитивне майбутнє для дрібних виробників і тих, хто хоче вирощувати і розводити місцеві, стародавні культури. Ця модель вимагає інвестицій в освіту, комунікацію і соціальність. Заснована на приватній ініціативі модель є спрямованою на продовольчу безпеку і регулювання.

Список використаних джерел

1. Van der Berg, L. R., Drewett, L. H., Klaassen, A., Rossi, C. H. T. *Urban Europe: a study of growth and decline* / Oxford; New York: Pergamon Press, 1982. P. 162.
2. Булавка, О. Г. Теоретико-методичні та організаційні основи розвитку сільських територій // *Економіка АПК*. 2016. № 6. С. 104–117.
3. Саблук, П. Т. Розвиток сільських територій в контексті забезпечення економічної стабільності держави / П. Т. Саблук: доп. на Сьомих річних зборах Всеукр конгр. Вчених економістів-аграрників (Кив, 9–10 липня 2005 р.). К.: ННЦ «Ін-т аграр. екон.», 2005. 20 с.
4. Farkas, J. *The Body Has No Soul, the Soul Has a Body*: The Concept of Souland Nature in the Hungarian Krishna

Valley ecovillage // Body, Soul, Spirit and Supernatural Communication / Éva Pócs (ed.). Cambridge Scholars Publishing. 2019. P. 34–53.

5. Prysiazniuk O., Buluy O., Plotnikova M. Cluster approach in administration of rural areas. Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development, 2018. 40(2), 118–127.

6. Semenets, H., Yakobchuk, V., Plotnikova, M. (2018) Family Homesteads Settlements As The Subjects Of The Public Management In Rural Territories. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, 40 (4), 587–598.

7. Vidickiene, D. Living in harmony: inspiring stories from ecovillages. – Vilnius: BMK Leidykla, 2013. 124 p.

8. Walker, K. D., Plotnikova, M. (2018) Ecological settlement as a self-government model in rural areas. Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. 40(3), 416–423.

9. Малік, М. Й., Забуранна, Л. В. (2017) Розвиток сільських територій в умовах децентралізації влади // Економіка АПК. № 7. С. 5–14.